

Tiostegs- modellen

Nordiska museets västra fasad ska öppnas upp och restaureras i tio etapper och lika många sektioner. Insatserna görs varje år under 5–10 år framåt.

TEXT **PETER WILLEBRAND** FOTO **ANNA RUT FRIDHOLM**

För några år sedan upptäcktes nedfall av stenfragment vid Nordiska museets västra fasad, som bland annat vetter mot mot intilliggande Vasamuseet. Museets förvaltning fattade då beslut om att göra en skadeinventering och upprätta en underhållsplan för fasaden. Under den påföljande besiktningen skrotades ytterligare lösa stenar för att minimera risken för framtida nedfall.

Genomgången visade att fasadstenen delvis var förorenad och missfärgad, huvudsakligen i listverk och utsmyckningar. Det förekom även saltutfällningar vid otäta fogar och gipskrustor.

VID BESIKTNINGEN konstaterades också att den gotländska sandstenen i konsolerna vid taklisten var i förhållandevis gott skick. Samma omdöme fick den Roslagssandsten i råkopp som täcker fasaden. Den sammantagna bedömningen var att fasaden var i gott skick, inte minst tack vare tidigare genomfört underhåll.

På 70-talet byttes en hel del sten ut i fasaden, bland annat ersattes den befintliga Närkekalkstenen med Ölandskalksten, och nya ornament och

utsmyckningar högs i den Gotlands-sandsten som inte längre bryts aktivt.

– På sätt och sätt vis kan man säga att skicket på fasaden är ett talande bevis för att ett kontinuerligt underhåll lönar sig, säger Magnus Gustafsson, förvaltare vid Nordiska museet.

Vid bedömningen av hur snabbt skadorna behövde åtgärdas vägdes en rad kriterier samman, allt från risk för nedfall till tillgång på sten som bryts aktivt. Den västra fasaden delades in i tio sektioner som successivt ska gås igenom.

– Tanken med underhållsplanen som vi upprättade efter besiktningen är också att vi ska göra insatser varje år under en längre tid, 5-10 år framåt.

I DE ALLMÄNNA åtgärderna ingår bland annat att i femårsintervaller regelbundet besiktiga de dekorativa konsolerna i sandsten.

Magnus Gustafsson berättar också att man numera använder sig av drönare för att inspektera fasaden kontinuerligt.

– Det sparar både tid och pengar jämfört med att inspektera via skylift och ställningar.

Den första etappen är nu avklarad och en ny tar vid under 2019.

VARDAGEN
I NORDEN
SEDAN 1923
NORDISKA MUSEET

NORDIC
LIFESTYLE
SINCE 1523
NORDISKA MUSEET

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS/PETER HAAS

FOTO: PETER WILLEBRAND

◀ Originalstenen i fönsteromfattningar, listverk och balustrader är Närkekalksten, som man ersätter med ny kalksten från Borghamn.

Projekt: Underhåll av Nordiska museet.
Beställare: Nordiska museet.
Stenleverantör: Borghamnsten.
Stenentreprenör: Närkesten Entreprenad.

– Vi kommer som ett första steg att öppna en ny entré vid den här delen av museet, och även skapa en mer publik plats för att binda samman hela området med Vasamuseet. Besökarna ska enklare kunna röra sig mellan museerna och samtidigt få en möjlighet att stanna upp, säger Magnus Gustafsson.

– I den här etappen har vi haft förmånen att arbeta med Närkestens sten-

huggare Philipp Rose*, vars arbete vi har dokumenterat för att visa det skickliga hantverk som ligger bakom alla detaljer.

NÄRKESTEN HAR VARIT anlitate som stenentreprenörer under den första etappen och kommer även att arbeta med nästa etapp. Mikael Medin, vd för Närkesten, sammanfattar de arbeten som hittills utförts.

”Besökarna ska enklare kunna röra sig mellan museerna och samtidigt få en möjlighet att stanna upp.”

– Vi har bytt ett 20-tal stenar i fasaden mot Vasamuseet och gjort en del illusningar och omfogningar. Originalstenen i fönsteromfattningar, listverk och balustrader är i Närkekalksten som vi har ersatt med ny kalksten från Borghamn. Därmed är fasaden säkerställd mot frostsprängning och rasrisk, vilket är viktigt inte minst för att kunna öppna den nya entrén.

– Vi har också lyft och lagt om en del golv för installationer invändigt. Vi kommer att fortsätta med fasadsten på det norra tornet under 2019.

Närkesten har även varit involverade i restaureringen av Nationalmuseum och arbetar löpande med restaureringen av Stockholms slott. ■

*Missa inte intervjun med Philipp Rose på sid 10.